

EXTRA OPDRACHT 'ECHT WAOR? ECHT WAOR!'

BIJ KATERN 6: Admiraal veur de Tsaar

1. Bekiek de plaoties.

Wat valt je op in plaotie 1? En in plaotie 2? En wat in plaotie 3?
Schrief het op in het vak hierunder.

Plaotie 1:

Plaotie 2:

Plaotie 3:

2. Lees de tekst.

Vanof het moment dat Columbus de Atlantische Oceaon oversteuken was, gungen der in Amerikao ok Europeanen wonen. Dat gung ten koste van de mèensen die daor al leefden.

De Portugezen begunden met rietsukerplantages in Brazilië en leuten het wark deur slaoven oet Afrikao doen. Aandere Europese landen gungen hetzelfde doen. Zo weurden der in totaal in umdebij tweehonderd jaor meer as twaalf miljoen Afrikaonen verhandeld en over de Atlantische Oceaon van Afrikao naor Noord- of Zuud-Amerikao bracht. Dik 550.000 van heur weurden vervoerd deur Nederlanders. Slaof weden betiekende daj gedwungen waren um te warken, daj niks verdienden en daj der niks over te zeggen hadden waor en hoe oj leefden en met wie. De Afrikaonse slaoven warkten op plantages veur suker, thee, koffie, cacao, katoen en tabak. Ok warkten ze in de zoltvievers van Curaçao of waren ze bediende veur heur meester. Zie waren het daor vanzölf niet allemaol met iens. Sommigen leupen vort of kwamen in opstand. Miestal leup het dan slecht met ze of.

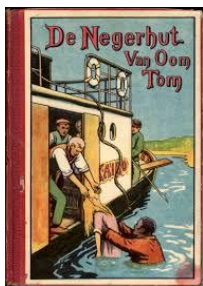
Tegen het èende van de achttiende ieuw kwam der aal meer kwaodheid over de slaovenhandel. Veural de Engelsen waren der meer en meer tegen en zo weur de slaovenhandel in 1814 verbeuden. Pas op 1 juli 1863 kwam in oes laand de ofscaffing van de slaovenarbeid en van de slaovernij in 't algemien. Nederland was daormet ien van de leste landen in Europa.

3. Maak een poster.

Doe even net oj in het jaar 1800 leeft. Je bint tegen slaovernij en je wilt dat an aandere mèensen weten laoten. Daorveur maok ie een poster. Denkt eerst goed nao wat oj der op zetten wilt. Maok de poster op een lös tiekenpapier.

4. Lees en bekiek.

Hierunder ziej drie veurkanten van hetzölfde boek. Dit boek hef as naam 'De hut van oom Tom' en giet over de slaovernij. Het boek is meer as 150 jaar leden schreven en hef deran methölpn dat de slaovernij oeteindelijk ofschaft is.

De hut van oom Tom

De inhoud van het boek in het kört:

Het verhaol speelt in Amerikao en begunt op de plantage van meneer Shelby. Shelby is een aordige kirrel en hie is goed veur zien slaoven. Maor hie verlös veul geld, dat e niet terugbetaolen kan. As zien schuldeiser Haley komt, mot Shelby hum twee slaoven geven. De iene is Tom, ok wal Oom Tom nuumd, een man van middelbaore leeftied en slim geleuvig, aordig, eerlijk, trouw en rechtvaardig. De tweede is Harry, een jonkie van een jaor of negen, die altijd arg vrolijk is. Hiel toevallig heurt Harry zien mam, Eliza, het slechte neis en zie vlucht.

Tom heurt het ok van te veuren, maor hie beslöt um niet te vluchten. Want as e dat wal doen zul, zulden alle slaoven verkocht worden. Hie wordt metnummen deur Haley en komt terecht op een boot. Undertussen hef Haley een kammeraod en zien zaakenpartner - Tom Loker en meneer Marks - op pad sturd um Eliza te vinden. Die is bij heur man, die ok van de plantage vortvlucht is. Eliza en heur man George, bint undertussen bij een christelijke gemienschap ankommen, waar vrundschap slim belangriek is. Daor vindt ze bescharming en as Tom Loker heur oeteindelijk vindt, valt e van een rots en giet niet wieder met de jacht op Eliza, George en Harry. Zie bereikt oeteindelijk het vrije en veilige Canada.

Tom is intussen op de boot op de rivier de Mississippi ankommen waor e Eva ontmoet. Eva is een geweldig aordig wichie, dat veul geleuviger is as wichter van heur leeftied normaol gespreuken bint. As zie in 't waoter valt en het Tom lukt heur te redden, is de pap van Eva, Augustine St. Clare, zo bliede dat e zuch overhaolen lat Tom te kopen.

Bij St. Clare hef Tom het goed. As blek dat Eva een arge ziekte hef, trekt ze nog meer op Tom an. Eva kreg visioenen en zie wil allén niet doodgaon umdat ze dan ofscheid nimmén mot van elk waor ze van holdt. Zie wil de slaoven helpen en begunt dermet sommigen lezen te leren. Nao een poosie giet ze toch dood en elkenien is slim verdrietig. Tom blef van Eva dreumen en in zien dreumen zöt e heur soms as een soort engel.

Dan komt er goed neis veur Tom. Zien meester hef besleuten hum zien vrijheid te geven en hie wil de paperassen daorveur in örder maaken. Diezölfde aovend wordt St. Claire binnendraogen. Tiedens een vechtpartij in een café hef e prebeerd de roeziemaokers kalm te kriegen en toen hef e zölf een dolk in zien zied kregen. St. Claire giet dood en daordeur giet de vrijlaoting van Tom op het leste moment niet deur.

Marie, de weduwe van St. Claire, nimt dan het besluit um alle slaoven te verkopen. Tom komt op een veiling en wordt verkocht an Simon Legree. Dat is een vreselijk gemiene plantageholder die tegen het christelijke geleuf is umdat die regels hum in de weg staot. Legree en zien opzichters Sambo en Quimbo bint verschrikkelijk streng en wreed en vluchten is onmeugelijk.

Tom kreg al gauw preblemen. Hie vertikt het um de aandere slaoven klappen te geven en daorum kreg e zölf met de zweep. Oeteindelijk helpt Tom twee vrouwen met ontsnappen. Zölf giet e der niet vandeur, want hie geleuft dat e gauw in de Hemel weden zal.

Undertussen is meneer Shelby oet de tied kommen en zien weduwe en zien zeun George hebt eindelijk genug geld um Tom kopen te kunnen. George giet op zuuk naor Tom en ontdekt oeteindelijk dat e bij Simon Legree is. Hie vindt Oom Tom, die starvende is. Tom zöt George nog net en dan is e gerust, waornao e oet de tied komt. As Legree zeg dat e niet snapt waor elk zuch zo drok over maakt, is George zo vergreld dat e hum tegen de grond slat. Hie nimt het lichaam van Tom met. Tom wordt een èendtie boeten de plantage begraoven. George giet weerum en as eerbetoon an Oom Tom bint vanof dat moment alle slaoven op de plantage van Shelby vrij.

5. Even denken.

Hoe denk ie over de personen die in de korte inhoudsbeschrijving genoemd wordt? Zet aal een kruisie in het vakkie dat kiest.

	absoluut niet aordig	niet aordig	beetie aordig	hiel aordig
meneer Shelby				
Haley				
Oom Tom				
Harry				
Eliza				
Tom Loker				
Eva				
Augustine				
Marie				
Simon Legree				
Sambo en Quimbo				
George				

6. Overleggen.

Hef ien van je klasgenoten opdracht 5 ok maakt? Kiek dan saomen hoe oj de kruisies henzet hebt? Bint er verschillen? Proot er dan met zien beiden over waarom oj 't zo daon hebt.